

(savivaldybė, mokykla)

____ klasės (grupės) mokinio(-ės) _____

(vardas ir pavardė)

GEOGRAFIJA

Mokyklinio brandos egzamino užduotis
Pagrindinė sesija

2007 m. birželio 11 d.

Trukmė – 2,5 val. (150 min.)

NURODYMAI

- Pasitikrinkite, ar egzamino užduoties sąsiuvinyje nėra tuščių lapų ar kitokio matomo spausdinimo broko. Pastebėję praneškite egzamino vykdytojui.
- Galite naudotis rašymo priemonėmis (pieštuku, mėlyna spalva rašančiu parkeriu ar tušinuku), trintuku, matlankiu, liniuote.
- Egzamino metu negalima naudotis jokiais papildomais informacijos šaltiniais.
- Sunkesni žodžiai, pažymėti skaitmenimis, išversti į rusų ir lenkų kalbas.
- Patariame I dalies atsakymus iš pradžių žymėti (rašyti) pieštuku. Įsitikinę, kad tie atsakymai teisingi, pažymėkite juos mėlyna spalva rašančiu rašikliu.
- Atsakymai, pažymėti tik pieštuku arba visai nepažymėti, nevertinami.
- II dalies atsakymų paaiškinimus, jeigu jų reikalaujama, formuluokite glaustai ir aiškiai.
- Jeigu manote, kad klausimas yra klaidingas, jį praleiskite ir atsakykite į kitus. Jeigu klausimas iš tikrųjų klaidingas, jis nebus vertinamas.
- Skaičiavimus atlikite juodraščiui skirtame paskutiniame užduoties lape.

Linkime sėkmės!

VERTINIMAS

I dalis 1–20 klausimai	II dalis 21–35 klausimai	TAŠKŲ SUMA

Vertinimo komisijos pirmininkas _____

(parašas, vardas ir pavardė)

I vertintojas _____

(parašas, vardas ir pavardė)

II vertintojas _____

(parašas, vardas ir pavardė)

I dalis

Į kiekvieną iš 1–20 klausimų yra tik po vieną teisingą atsakymą, kuris vertinamas 2 taškais. Pasirinktąjį atsakymą žyminčią raidę apveskite apskritimu, (A).

1. Pasaulio žemėlapiuose nurodytas sausumos¹ paviršiaus aukštis yra išmatuotas² nuo:
 - A Grinvičo observatorijos vietos aukščio;
 - B žemiausios sausumoje vietos;
 - C vandenyno lygio;
 - D Baltijos jūros lygio.
2. Kokia Žemės sukimosi³ aplink savo ašį pasekmė⁴?
 - A Metų laikų kaita.
 - B Šiluminių juostų susidarymas.
 - C Poliarinės pašvaistės⁵ reiškinys.
 - D Dienos ir nakties kaita.
3. Kur Žemės pluta⁶ storiausia⁷?
 - A Vandenyno dugne.
 - B Amazonės žemumoje.
 - C Uralo kalnuose.
 - D Himalajuose.
4. Kuris požymis⁸ būdingas pusiaujo⁹ klimatui?
 - A Sausasis ir lietingasis laikotarpiai.
 - B Nedideli mėnesių vidutinės temperatūros svyravimai.
 - C Vyrauja drėgmę atnešantys musonai.
 - D Ištistus metus vyrauja aukštas atmosferos slėgis.
5. Kalnuose 2500 m aukštyje įsikūrusioje¹⁰ gyvenvietėje oro temperatūra yra +10 °C. Kokia temperatūra yra kalnų papėdėje¹¹, kuri yra 500 m virš jūros lygio?
 - A ~+20 °C.
 - B ~+15 °C.
 - C ~0 °C.
 - D ~-5 °C.

Čia rašo vertintojai		
I	II	III
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—

¹ Sausumos – lądu – суши

² išmatuotas – zmierzona – измерена

³ sukimosi – obrotu – вращения

⁴ pasekmė – wynik – следствие

⁵ pašvaistės – zorzy – сияния

⁶ pluta – skorupa – кора

⁷ storiausia – najgrubsza – толще

⁸ požymis – cecha – признак

⁹ pusiaujo – równika – экватора

¹⁰ įsikūrusioje – położonej – расположенном

¹¹ papėdėje – u podnóża – у подножия

	Čia rašo vertintojai		
	I	II	III
<p>6. Koks metų laikas¹ yra Australijoje, kai Lietuvoje sutinkame Naujuosius Metus?</p> <p>A Žiema. B Pavasaris. C Vasara. D Ruduo.</p>	—	—	—
<p>7. Kuri naudingoji iškasena yra svarbiausia žaliava² aliuminiui gauti?</p> <p>A Skalūnai. B Apatitai. C Anhidritas. D Boksitai.</p>	—	—	—
<p>8. Kuris teiginys netinka³ Kinijai?</p> <p>A Vyraujanti religija yra budizmas. B Išvystyta akmens anglių gavyba ir juodoji metalurgija. C Augalininkystėje vyraujanti kultūra – kukurūzai. D Tai branduolinė valstybė su didžiule kariuomene.</p>	—	—	—
<p>9. Koks Vokietijos miestas susijęs su Lietuvos vardo paminėjimo⁴ tūkstantmečiu?</p> <p>A Magdeburgas. B Kvedlinburgas. C Hamburgas. D Duisburgas.</p>	—	—	—
<p>10. Kuri iš šių jūrų nėra ežeras?</p> <p>A Azovo jūra. B Aralo jūra. C Negyvoji jūra. D Kaspijos jūra.</p>	—	—	—
<p>11. Kokių svarbiausių naudingųjų iškasenų⁵ reikia plienui lydyti⁶?</p> <p>A Geležies rūdos ir akmens anglių. B Akmens anglių ir mangano rūdos. C Nikelio rūdos ir akmens anglių. D Geležies rūdos ir boksitų.</p>	—	—	—

¹ metų laikas – pora roku – время года

² žaliava – surowiec – сырьё

³ netinka – nie pasuje – не подходит

⁴ paminėjimo – wzmianką – упоминания

⁵ naudingųjų iškasenų – kopalin ulytecznych – полезных ископаемых

⁶ plienui lydyti – topić stal – плавить сталь

12. Kuriame regione kyla daugiausia karinių konfliktų?

- A Vidurio Azijoje.
- B Rytų Europoje.
- C Artimuosiuose Rytuose.
- D Lotynų Amerikoje.

13. Kuris teiginys apie žemės ūkį yra teisingas?

- A Žemės ūkis mažiau nei miškų ūkis sunaudoja vandens išteklių¹.
- B Europoje žemės ūkis intensyviausias tarp 40°–60° šiaurės platumos.
- C Didelis dirbančių žemės ūkyje žmonių skaičius rodo jo intensyvumą.
- D Šalyse, kurias kerta pusiaujas², žemės ūkis neplėtojamas³.

14. Kurioje eilutėje teisingai nurodytos pasaulio ūkio struktūros sudėtinės dalys?

- A Pramonė, bioproductinis ūkis, žvejyba.
- B Bioproductinis ūkis, pramonė, paslaugos.
- C Paslaugos, pramonė, žemės ūkis.
- D Pramonė, žemės ūkis, transportas.

15. Kuris teiginys teisingiausiai apibūdina gamtos išteklių sąvoką?

- A Tai nuosėdinės naudingosios iškasenos.
- B Šalies kuro ir energetiniai ištekliai.
- C Gamtos komponentai, kurių savybės yra tinkamos žmonių ūkinei veiklai.
- D Pasaulio vandenyno turtai.

16. Kuriose šalyse yra didžiausi miškų plotai?

- A Kanadoje, Prancūzijoje, Austrijoje.
- B Indijoje, Brazilijoje, Vengrijoje.
- C JAV, Rusijoje, Lenkijoje.
- D Rusijoje, Brazilijoje, Kanadoje.

17. Vienas iš urbanizacijos požymių yra:

- A didžiųjų miestų daugiatautiškumas;
- B miestietiško gyvenimo būdo plitimas⁴;
- C staigus gyventojų skaičiaus didėjimas besivystančiose šalyse;
- D gamyklų perkėlimas⁵ iš miesto centro į priemiesčius.

Čia rašo vertintojai		
I	II	III
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—

¹ ištekliai – zasady – ресурсы

² pusiaujas – równik – экватор

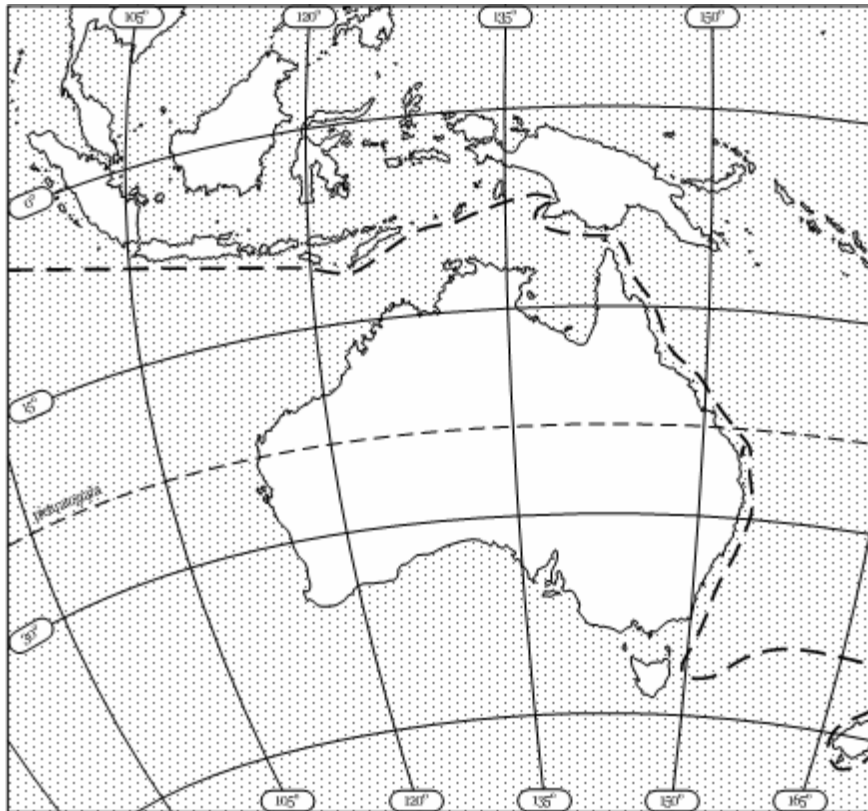
³ neplėtojamas – nie rozwija się – не развивается

⁴ plitimas – szerzy się – распространение

⁵ perkėlimas – przeniesienie – перемещение

II dalis

21.

1. Kurio keliautojo maršruto dalis pavaizduota žemėlapyje?

.....
(1 taškas)

2. Kuriame amžiuje vyko ši kelionė?

.....
(1 taškas)

3. Kuo reikšminga¹ ši kelionė?

.....
.....
.....
(1 taškas)

Čia rašo vertintojai		
I	II	III
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

21 KLAUSIMO TAŠKŲ SUMA			
-------------------------------	--	--	--

¹ reikšminga – znacząca – значительная

22.

1. Kuria pasaulio kryptimi nuo Dresdeno yra Hamburgas?

.....
(1 taškas)

2. Nustatykite, koku azimutu nuo Leipcigo yra:

Dresdenas Miunchenas
Berlynas Hamburgas
(4 taškai)

3. Koks atstumas kilometrais tiesia linija¹ nuo Rostoko iki Miuncheno?

.....
(1 taškas)

4. Kur vasarą dienos ilgesnės: Rostoke ar Miunchene?

.....
(1 taškas)

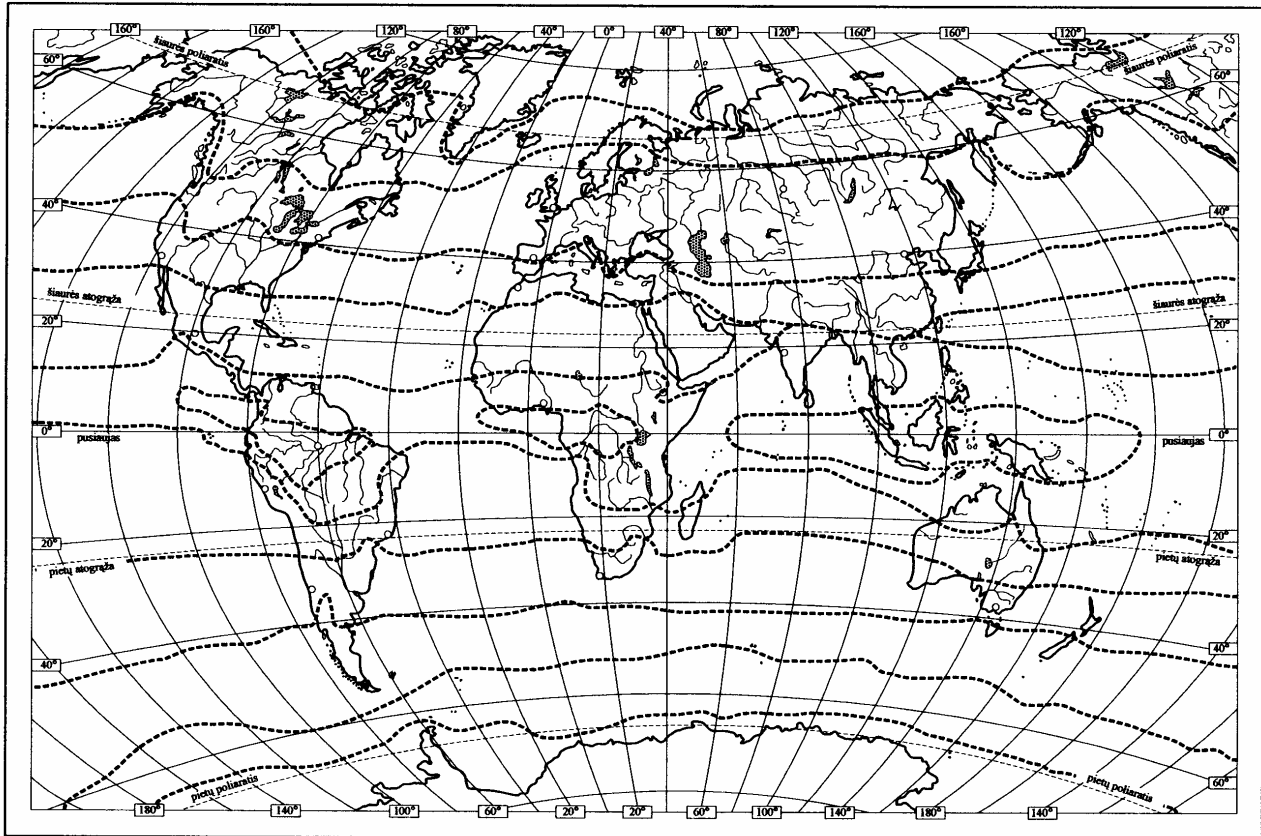
Čia rašo vertintojai		
I	II	III
—	—	—
—	—	—
—	—	—

22 KLAUSIMO TAŠKŲ SUMA

--	--	--

¹ tiesia linija – w linii prostej – по прямой линии

23.

1. Kurioje klimato juostoje išsidėsčiusi Antarktida?

.....

(1 taškas)

2. Kokiose klimato juostose yra Madagaskaro sala?

1.

2.

(2 taškai)

3. Kurioje klimato juostoje intensyviausias fizinis dūlėjimas¹?

.....

Kodėl?

.....

.....

.....

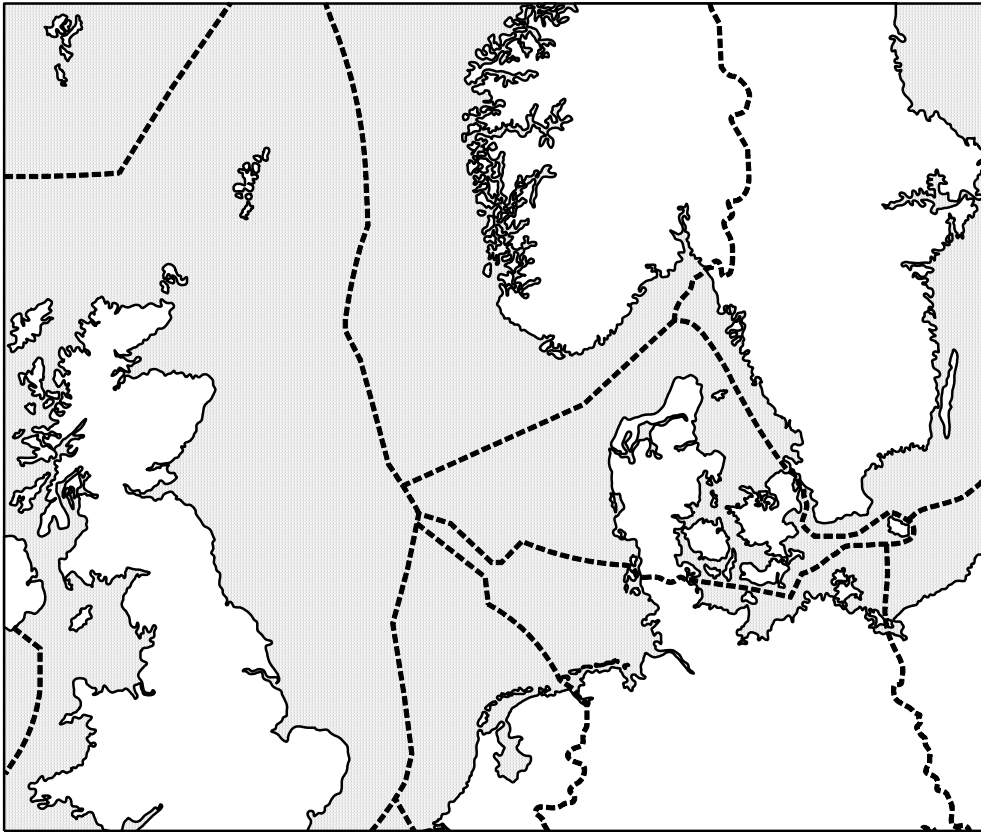
(2 taškai)

Čia rašo vertintojai		
I	II	III

23 KLAUSIMO TAŠKŲ SUMA			
-------------------------------	--	--	--

¹ dūlėjimas – wywiewanie – выветривание

26.

1. Pagal kokį svarbiausią kriterijų Šiaurės jūroje nustatytos ekonominių zonų ribos?

.....

(1 taškas)

2. Remdamiesi kartoschema ir savo pateiktu kriterijumi nurodykite, kurioms valstybėms priklauso ekonominės zonos Šiaurės jūroje.

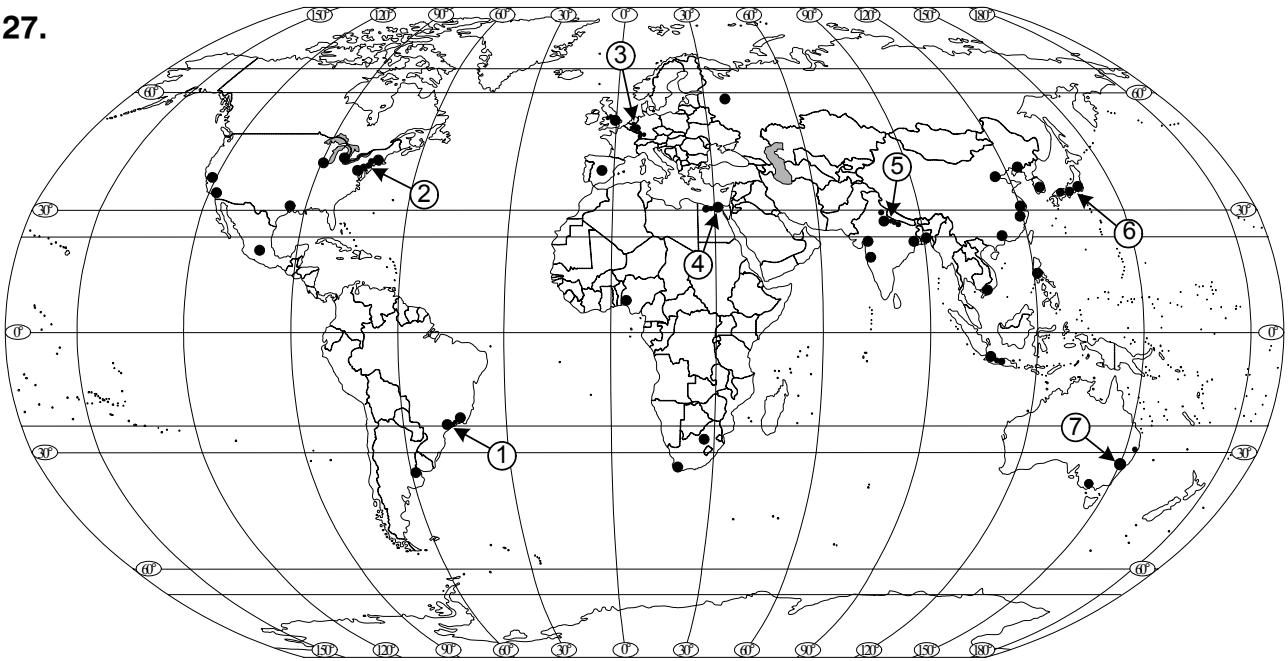
1. 4.
 2. 5.
 3.

(5 taškai)

Čia rašo vertintojai		
I	II	III
—	—	—
—	—	—

26 KLAUSIMO TAŠKŲ SUMA			
-------------------------------	--	--	--

27.

1. Žemėlapyje juodais taškais pažymėti miestai. Nurodykite 5 didžiausius pasaulio milijoninius miestus iš pirmojo dešimtuko. (Eilės tvarka nebūtina.)

1. 4.
 2. 5.
 3.

(5 taškai)

2. Kaip aglomeracija susijusi¹ su urbanizacija?

.....

(1 taškas)

3. Kuriais skaitmenimis žemėlapyje pažymėti didieji pasaulio megalopoliai? (Parašykite atitinkamus skaitmenis.)

Bosvašas

Tokaidas

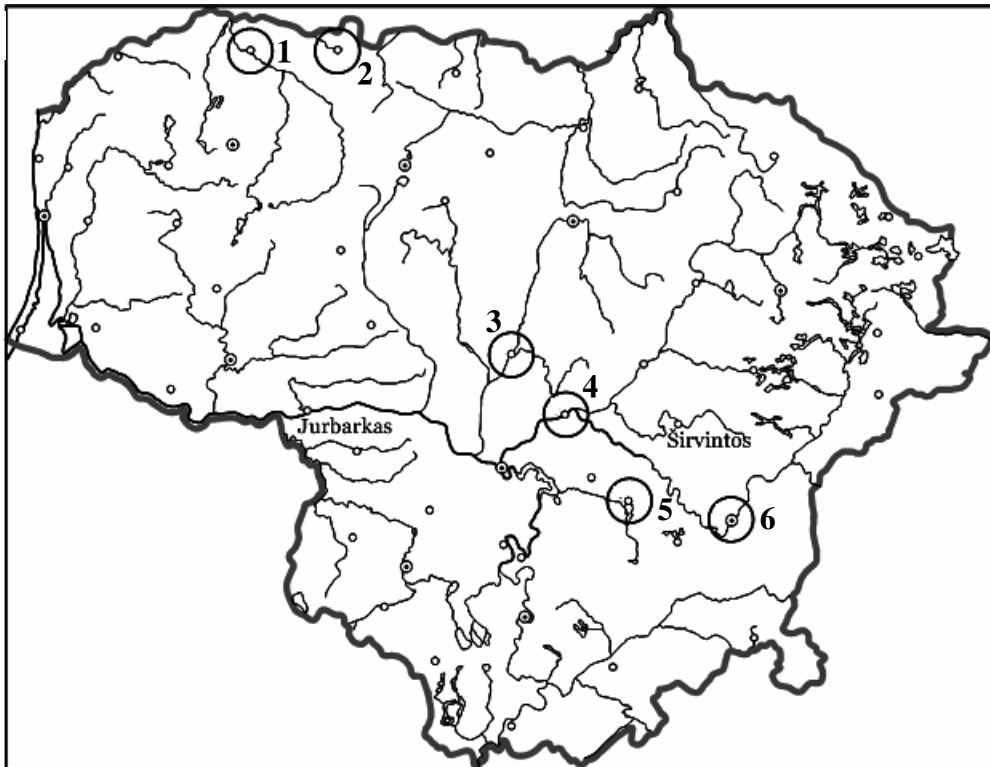
(2 taškai)

Čia rašo vertintojai
 I II III

27 KLAUSIMO TAŠKŲ SUMA			
-------------------------------	--	--	--

¹ susijusi – związana – связана

28.

1. Lietuvos kartoschemoje skaitmenimis¹ pažymėti miestai, kuriuose esantys pramonės objektai yra dideli aplinkos taršos židiniai². Įvardykite 5 miestus ir juose esančius taršos židinius.

Eil. Nr.	Miestai	Taršos židiniai
1		
2		
3		
4		
5		
6	Vilnius	Vilniaus ŠE-3

(10 taškų)

2. Kuriame rajone – Jurbarko ar Širvintų – yra didesnis oro užterštumas³?

.....
 Kodėl?

(2 taškai)

Čia rašo vertintojai
 I II III

I	II	III
---	----	-----

28 KLAUSIMO TAŠKŲ SUMA

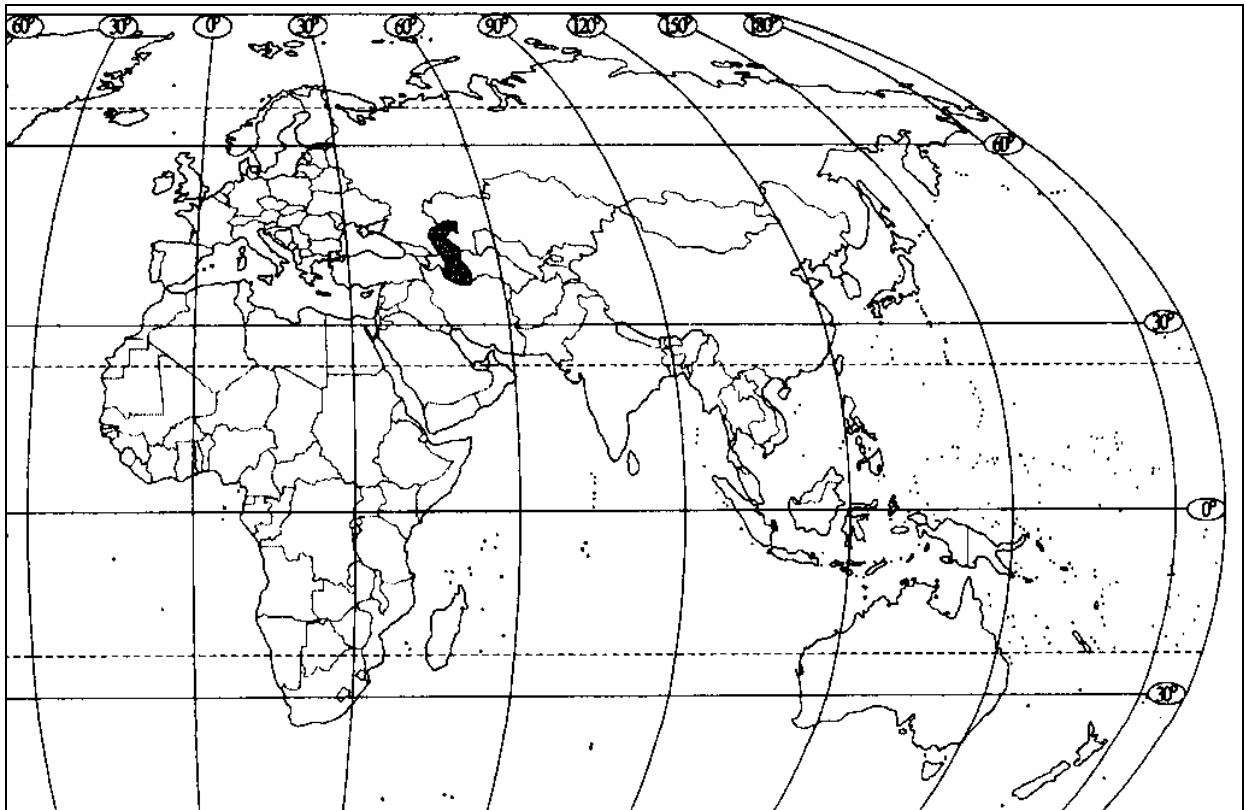
--	--	--

¹ skaitmenimis – cyframi - цифрами

² aplinkos taršos židiniai – ogniska zanieczyszczenia środowiska– очаги загрязнения окружающей среды

³ užterštumas – zanieczyszczenie – загрязнение

29.

1. Naudodamiesi politiniu žemėlapiu užpildykite lentelę. Pažymėkite (ženklų +), kuriai grupei pagal geografinę padėtį priklauso valstybės. (Valstybė gali priklausyti kelioms grupėms.)

Valstybės Valstybių grupės pagal geografinę padėtį	Egiptas	Indonezija	Japonija	Nepalas	Olandija	Vengrija
Pajūrio valstybė						
Sausumos valstybė						
Salų valstybė						
Kalnų šalis						
Valstybė dviejuose žemynuose						
Valstybė dviejuose pusrutuliuose						

(9 taškai)

2. Kurios iš lentelėje nurodytų valstybių yra monarchijos?

.....
(3 taškai)

3. Kuriose iš lentelėje nurodytų valstybių dauguma gyventojų išpažįsta¹ islamą?

.....
(2 taškai)

Čia rašo vertintojai
I II III

--	--	--

29 KLAUSIMO TAŠKŲ SUMA

--	--	--

¹ išpažįsta – wyznają – исповедуют

30.

1. Kartoschemoje parodyti kai kurių Lietuvos naudingųjų iškasenų telkiniai¹. Kokios naudingosios iškasenos juose eksploatuojamos? Į lentelę įrašykite 5 naudingųjų iškasenų pavadinimus.

Eil. Nr.	Telkinio pavadinimas	Naudingosios iškasenos pavadinimas
1	Genčiai	
2	Karpėnai	
3	Petrašiūnai	
4	Likėnai	
5	Anykščiai	
6	Tauragė	
7	Ežerėlis	
8	Serapiniškės	

(5 taškai)

Čia rašo vertintojai

I II III

¹ telkiniai – žloza – месторождения

2. Paaiškinkite, kodėl neeksploatuojamos lentelėje nurodytos naudingosios iškasenos.

Naudingoji iškasena	Kodėl neeksploatuojama
Anhidritas (Kauno raj.)
Gipsas (Biržų raj.)
Geležies rūda (Varėnos raj.)

(3 taškai)

Čia rašo vertintojai		
I	II	III
.....

30 KLAUSIMO TAŠKŲ SUMA

31. Atsakykite į pateiktus klausimus. (Nurodykite priežastis.)

1. Kodėl Australijoje svarbiausi avininkystės¹ rajonai yra į vakarus nuo Didžiojo Vandenskyros kalnagūbrio²?

.....
.....
.....

(1 taškas)

2. Kodėl Kinijos šeimos planavimo politika užsienio sociologų kritikuojama ir vadinama drakoniška, nehumaniška?

.....
.....
.....

(1 taškas)

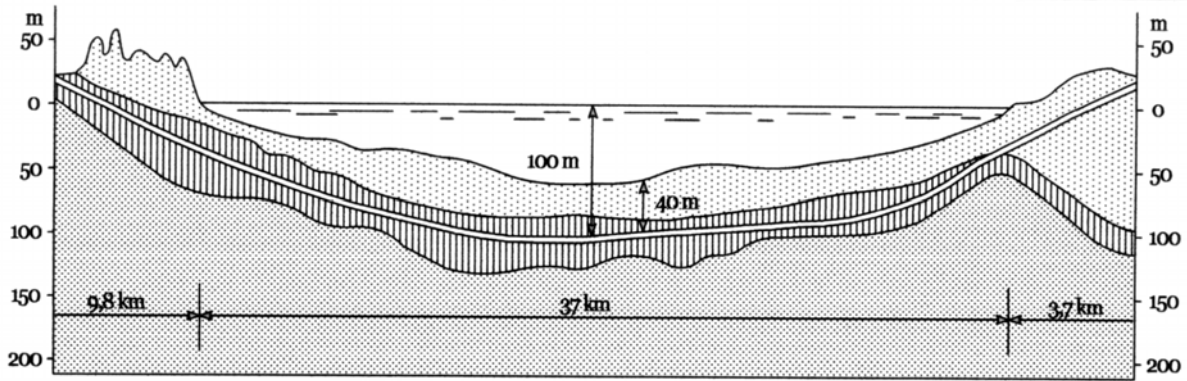
Čia rašo vertintojai		
I	II	III
.....

31 KLAUSIMO TAŠKŲ SUMA

¹ avininkystės – owczarstwo – овцеводство

² kalnagūbrio – grzbietu górskiego – горного хребта

32.

1. Kurias valstybes jungia¹ Eurotunelis?

.....

(2 taškai)

2. Po kokiū sąsiauriu nutiestas šis tunelis?

.....

(1 taškas)

3. Kuriai transporto rūšiai skirtas Eurotunelis?

.....

(1 taškas)

Čia rašo vertintojai		
I	II	III
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

32 KLAUSIMO TAŠKŲ SUMA

_____	_____	_____
-------	-------	-------

33. Užbaikite sakinius apie Estiją.

1. Šiaurinius Estijos krantus skalauja²
 įlanka.

2. Estų kalba priklauso kalbų grupei.

3. Baltijos jūroje Estijai priklauso daug salų.
 Didžiausia iš jų yra sala.

4. Svarbiausias Estijos žemės gelmių turtas yra,
 kurių milžiniški klodai slūgso³ šiaurės rytuose, prie Kohtla Jarvės.

5. Estijos užsienio prekybos⁴ svarbiausia partnerė yra
 (5 taškai)

Čia rašo vertintojai		
I	II	III
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

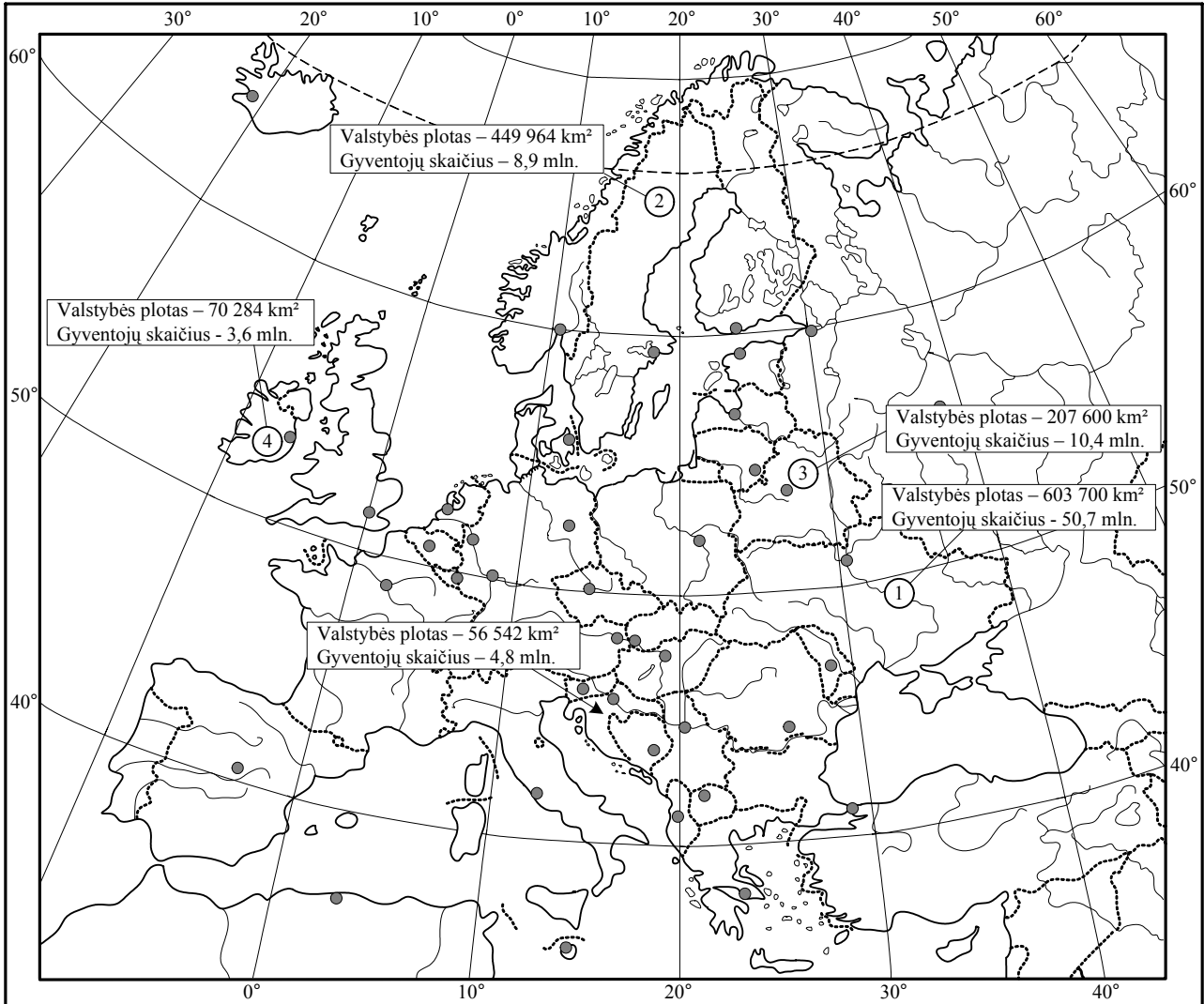
¹ jungia – łączy – соединяет

² skalauja – оmywa – оmyвает

³ klodai slūgso – pokłady zalegają – пласты залегают

⁴ užsienio prekybos – handlu zagranicznego – внешней торговли

34.

1. Kaip apskaičiuojamas¹ gyventojų tankumas² 1 km²?

.....

 (1 taškas)

2. Apskaičiuokite Kroatijos gyventojų tankumą 1 km²?

.....

 (1 taškas)

3. Kurioje iš žemėlapyje skaitmenimis 1, 4 pažymėtų valstybių gyventojų tankumas yra didesnis? (Nurodykite valstybę.)

.....

 (1 taškas)

4. Kurioje iš žemėlapyje skaitmenimis 2, 3 pažymėtų valstybių gyventojų tankumas yra mažesnis? (Nurodykite valstybę.)

.....

 (1 taškas)

Čia rašo vertintojai

I	II	III
—	—	—
—	—	—
—	—	—

34 KLAUSIMO TAŠKŲ SUMA

--	--	--

¹ apskaičiuojamas – oblicza się – вычисляется

² tankumas – gęstość – плотность

35. Patvirtinkite arba paneikite teiginius. Jei teiginys teisingas, apveskite raidę T, jei neteisingas apveskite N. ((**T**) arba (**N**)).

			Čia rašo vertintojai		
			I	II	III
1.	T	N	Dėl nevienodo Saulės šilumos ir šviesos pasiskirstymo ¹ Žemėje susidaro 5 šiluminės juostos.		
2.	T	N	Medžių rūšių įvairovė pusiaujo miškuose labai apsunkina ² racionalias medienos ³ paruošas.		
3.	T	N	Azijos žemyno klimatui didžiausią įtaką turi pasatai.		
4.	T	N	Beveik visą Norvegijoje pagaminamą elektros energiją tiekia ⁴ hidroelektrinės.		
5.	T	N	Rusijos europinėje dalyje yra didžiausias pasaulyje geležies rūdos baseinas – Kursko magnetinė anomalija.		
6.	T	N	Suomija turi daug naftos, todėl stato „Neste“ degalines visoje Europos Sąjungoje.		
7.	T	N	Afrika labiau ištįsusi ⁵ iš vakarų į rytus negu iš šiaurės į pietus.		
8.	T	N	Šveicarija, Norvegija, Islandija nėra Europos Sąjungos narės.		
9.	T	N	Baltijos laivų statykla Klaipėdoje stato sausakrūvius ⁶ ir povandeninius laivus.		
10.	T	N	Pietų Afrikos Respublikos ekonomikos pagrindą sudaro kasyba ⁷ , nes jos gelmėse ⁸ yra dideli įvairių naudingųjų iškasenų išteklių.		
			(10 taškų)		

II DALIES (21–35 KLAUSIMŲ) TAŠKŲ SUMA			
--	--	--	--

¹ pasiskirstymo – podziału – распределения

² apsunkina – utrudnia – затрудняет

³ medienos – drewna – древесины

⁴ tiekia – dostarczają – поставляют

⁵ ištįsusi – wyciągnięta – вытянута

⁶ sausakrūvius – statki handlowe – сухогрузы

⁷ kasyba – górnictwo – горное дело

⁸ gelmėse – w głębinie – в глубинах

JUODRAŠTIS